

Sonraíocht
Nua

Rewarding Learning

General Certificate of Secondary Education
2018

Uimhir Lárionaid

--	--	--	--	--

Uimhir Iarrthóra

--	--	--	--	--

Foghlaim don tSaol agus don Obair: Modúlach

Aonad 1
Saoránacht Áitiúil agus
Dhomhanda

[GLF11]

GLF11

DÉ HAOINE 11 BEALTAINE, MAIDIN

AM

1 uair an chloig.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.

Ní mór duit na ceisteanna a fhreagairt sna spásanna chuige sin.

Ná scríobh taobh amuigh den achar bhoscáilte ar gach leathanach nó ar leathanaigh bhána.

Comhlánaigh le dúch dubh amháin. **Ná scríobh le peann glóthaí.**

Freagair **gach** ceist sa pháipéar seo.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 60 an marc iomlán don scrúdpháipéar seo.

Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa i gCeisteanna **5(a)**, **5(b)** agus **6**.

Léiríonn figiúirí idir lúibíní atá priontáilte ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

Freagair **gach** ceist

- 1 (a) Ainmnigh Eagraíocht Neamhrialtasach (ENR) **amháin** a thacaíonn le leas leanaí.

_____ [1]

- (b) Scríobh dóigh **amháin** a dtig le pobal áitiúil ionchuimsiú a chur chun cinn.

_____ [1]

- (c) Míniú cúis **amháin** le claontacht sa tsochaí.

_____ [2]

- (d) Cuir síos ar iarmhairt **amháin** den leithcheal sa tsochaí.

_____ [2]

(e) Míneigh dhá fháth le hinimirce.

1. _____

2. _____

_____ [4]

[Tiontaigh an leathanach

2 (a) Scríobh cad é dó a dtagraíonn na litreacha CNAACL (*UNCRC*).

_____ [1]

(b) Ainmnigh ceart daonna **amháin**.

_____ [1]

(c) Cuir síos ar cheart **amháin** atá ag leanaí atá á shárú nuair a chuirtear iallach ar leanbh a bheith ina shaighdiúir linbh.

_____ [2]

(d) Míinigh fáth **amháin** a bhfuil na cearta rannpháirtíocht daonna tábhachtach i ndaonlathas.

_____ [2]

(e) Míneadh dhá dhóigh a dtig le rialtas cearta daonna sa tsochaí a chur chun cinn.

1. _____

2. _____

_____ [4]

[Tiontaigh an leathanach

3 (a) Scríobh ról **amháin** atá ag na Náisiúin Aontaithe.

_____ [1]

(b) Ainmnigh grúpa **amháin** daoine atá á gcosaint ag Alt 75 den Acht um Thuaisceart Éireann.

_____ [1]

(c) Míneigh ról **amháin** atá ag sochaí shibhialta maidir le comhionannas sóisialta a chur chun cinn.

_____ [2]

(d) Míneigh cúis **amháin** le héagóir shóisialta i sochaithe thart timpeall an domhain.

_____ [2]

(e) Míneadh dhá fhadhb a mbeadh ar theaghlach atá beo sa bhochtaineacht i dTuaisceart Éireann aghaidh a thabhairt orthu.

1. _____

2. _____

_____ [4]

[Tiontaigh an leathanach

4 (a) Mí­nigh **dhá** dhóigh a dtig le comhlachtaí meán freagracht shóisialta a léiriú.

1. _____

2. _____

_____ [4]

(b) Mí­nigh **dhá** ról atá ag roinn **amháin** de chuid rialtas Thuaisceart Éireann.

1. _____

2. _____

_____ [4]

LEATHANACH BÁN
NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO
(Leanann ceisteanna ar an chéad leathanach eile)

[Tiontaigh an leathanach

11673.03

16GLF1109

5

Foinse: Rannpháirtíocht daoine óga sa daonlathas i dTuaisceart Éireann

D'aibhsigh tuairisc le Lárionad EOECA (*UNESCO*) in 2117 an tábhacht a bhaineann le daoine óga (idir 15 agus 24 bliain d'aois) a bheith rannpháirteach sa daonlathas. Léiríonn torthaí ó shuirbhéanna, áfach, na rudaí seo a leanas:

- Suirbhé 2011 – tuairim is dhá thrian de dhaoine óga, ní raibh ach beagán spéise nó spéis dá laghad acu sa pholaitíocht.
- Suirbhé 2011 – bhí níos lú eolais ná spéise ag mná óga sa pholaitíocht ná a bhí ag fir óga.
- Suirbhé 2010 – níor dhócha go vótálfadh 56% de dhaoine óga i dtoghchán an Tionóil.
- Suirbhé 2009 – rinne tuairim is 50% de dhaoine óga cineál éigin d'obair dheonach.

D'aibhsigh an tuairisc fosta go bhféadann bacainní a bheith sa bhealach ag roinnt daoine óga, iad siúd a bhí ag imeacht ón chóras dlí, a bhí sa chóras cúraim nó á fhágáil, mná óga agus iad atá lespiach, aerach nó déghnéasach ina measc, maidir le bheith rannpháirteach sa tsochaí.

© Adapted from 'Youth participation in the democratic process' <http://uir.ulster.ac.uk/37826/> With kind permission

Léigh an fhaisnéis i bhFoinse A go cúramach le cuid (a) den cheist thíos a fhreagairt.

- (a) An fhaisnéis san Fhoinse agus do chuid eolais féin in úsáid agat, anailísigh éifeacht rannpháirteachas daoine óga sa daonlathas maidir le tionchar a imirt ar athrú i dTuaisceart Éireann.

11673.03

16GLF1110

[6]

[Tiontaigh an leathanach

11673.03

16GLF1111

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

LEATHANACH BÁN

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

11673.03

16GLF1115

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
4	
5	
6	

Marc Iomlán	
-------------	--

Uimhir Scrúdaitheora

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.

I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.

11673.03/3

16GLF1116